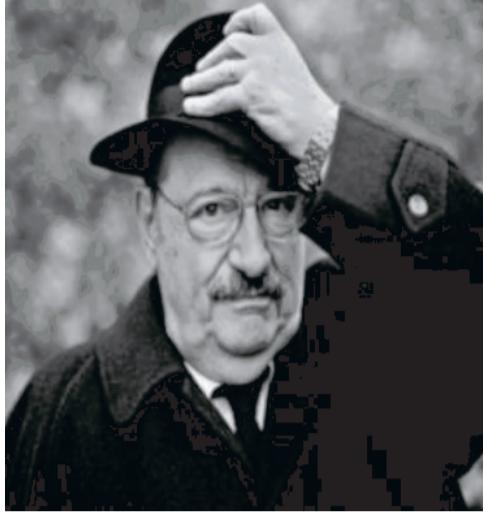

ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକ ପରିଚୟ – ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ମାନବିକିତା

UMBERTO EKO
**LA BUSCUEDA DE LA LINGUA PER-
FECTA**

პრეამბულა

ახალი ეკრანის შექმნის იდეას ამ ბოლო დროს დიდი იმედის თვალით შე-ჰყურებენ, მაგრამ ამ იდეას რეალიზაცია მხოლოდ მაშინაა შესაძლებელი, თუ ისტორიული გამოცდილება იქნა გათვალისწინებული - ეკრანა ხომ ისტორიის გარეშე დაქმსგაგებოდა ფესვებს მომწყდარ ხეს. დღევანდვლობას საძირკველი გუშინ ჩაეყარა, მომავალი ყოველთვის წარსულითაა განპირობებული. წარსულმა ხელფეხი კი არ უნდა შეუქრას დღვანდვლობას, პირიქით, მას ძალუმს, ხელი შეუწყოს მის განვითარებას ტრადიციებისადმი სათანადო გულისხმიურების გამოწენით, პროგრესს ხე ორიენტაციის გათვალისწინებით. ჩვენი ეკრანა, ატლანტიას აფრიკასა და აზიას შორის გადაჭიმული ტერიტორია, უძველესი ხნიდან არსებობს. მისი საზღვრები გეოგრაფიულადც განსაზღვრულია, ხოლო თანამედროვე იქრი მიიღო სანგრძლივი ისტორიული პერიპეტიების შედეგად - იმ დროიდან რაც იგი პერმენება თავის მთებში მონათლეს ამ სახელით, რომელმაც უცვლელად მოაღწია დღემდე.

ეგროპის მომავალი უნდა დაეყრდნოს
სწორედ ამ მექანიზმების, რომელიც
გროვდებოდა ანტიკური და, ვინ იცის
პრეისტორიული დროიდანაც. რადგან
სწორედ ამის წეალობით ევროპა, როგორც
ერთი მოლიანი ფენომენი, მისი საოცარი
მრავალფეროვნების მიუხედავად, ფლობს
საქმაოდ დრმა, მდიდარ შინაგან სამყაროს
და შემოქმედებით პოტენციალს.

სერია «ეკონომის შექმნა» ახლიასნ დაარსდა 5 გამომცემლობის მიერ: «ძეგვ» (მიუწევები), «ბეჭილდღექვეყლდლი» (ოქსტორდი), «კრიტიკა» (ბარსეკლონა), «ლატერცა» (რომ) და «სოთ» (პარიზი). სერია ჩაფიქრებულ იქნა იმ მიზნით, რომ ჩვენი საერთო ღრმა რწმენით კვლა, ვინც მონაწილეობას იღებს ვეროპის თანამედროვე სახის ჩამოყალიბებაში უცილობდად შეძლებისძიგვარად ერკვეოდეს მის წარსულში და გაცნობიერებული პქონდეს სამომავლო ორიენტირთა პერსპექტივები. მართალია, ერთი შეხვევით, შესაძლოა ბევრი თვლიდეს, რომ ვეროპის პარალელური ისტორიის დაწერის თვალი არ დამთავრა, მარავა ათავოვა.

დღო ჯერ არ დამდგარა, ძაგოაძ გაბატულებ-
ბლად მიგვაჩნია, უკვე შევთავაზოთ მა-
თხევდს თანამედროვეობის საუკეთესო
ისტორიკოსთა ნაშრომები. ეს ავტორები
იყვალებენ ეკრანის ისტორიის მაგის-
ტრადიციულ საკითხებს, ეყრდნობიან რა-
პეროდობებს მიერ საფუძველადაც ხან-
გრძლივ და მდიდარ ისტორიოგრაფიულ
გამოცდილებას, ერთი მხრივ, და, მეორე
მხრივ, მე-20 საუკუნის დასასრულის უახლეს
კონცეფციებს, რომელთაც ძირულად შეც-
ვალეს აქმდე არსებული წარმოდგენები
ისტორიულ მეცნიერებაზე განსაკუთრებით
ძოლო ათწლეულებში. ჩვენი მთავარი მიზა-
ნია, მივუახლოვდეთ პასუხებს გლობალურ
საკითხებზე, რომლებიც მსოფლიოს სხ-
ვადასხევა ხალხების პარალელური და
ადელებს დღვენანდებ და მომავლის შე-
მოქმედო ეკრანული კულტურისა: «ვინა
გართ, გისი გორისანი ვართ ჩვენ, საიდან
მოგვარულებართ და სით გვიძებს გზა?»

შაპ ლე ბოზი
მსოფლიოში ცნობილი ავტორიტეტი
მაღიდანისას კაში

ବୀରପାଲ୍ କମନ୍ସିଲ୍ୟୁ

ଶକ୍ତିବ୍ୟକ୍ତି ଏକାମ୍ର

15.05.1871

15.05.1871

პირველი ენა ასურებრ იყო

„Во многих священных источниках древних традиций часто упоминается о сирякском языке, сирякском (сурьякском) наречии. Исходя из того, что сурья также означает солнце, этот язык принято называть также языком солнечного озарения, языком птицы лиангелическим языком“.

РЕНЕ ГЕНОН

„СИМВОЛЫ СВЯЩЕННОЙ НАУКИ”

ଶେଷ ପାଇଁ ମିଳିବାରେ ଏହାକି ଅଧିକ ଜ୍ଞାନ ଆଣିବାକୁ ପାଇଁ

კლასიკური ეპოქის ბერძნები უკვე იცნობდნენ განსხვავებულ ენბიზე მოლაპარაკებ ხალხებს და ემახდნენ მათ BAR-BAROI-ანუ გაუგებარ ენაზე მობურღულებს.

የኖስ መካከል የଓරଙ୍ଗଙ୍କର ଲେଖନକାରୀ

სწორედ ამ დიალოგში წამოყენებული თვეზეისების ირგვლივ ტრიალებს. მოგვიანებით ბერძნულ ენას ლათინური ენაცვლება. ის იქნის ქრისტიანული კულტურის ენის სტატუსს დასავლეთ რომის იმპერიაში. თუმცა ეჭვი, რომ ბერძნული და ლათინური არ არიან ის იშვიათი გამონაკლისი, რომლებზეც შეიძლება გადორცემულ იქნას ადამიანის მთელი გამოცდილება ჰარმონიულ ფორმაში, თავს იჩენს დაახლოებით მე-2 საუკუნეში, როცა ბერძნულ-რომიაულ სამყაროში ჩნდება საკმაოდ ბუნდოვანი წარმოდგენები, რომლებიც მიეწერებოდა ხან სპარსმოგვებს ან ქალღეის ორაქულებს, ეგვიპტურ დათაგება ტოტს (თხოთს, იგივე ტოტ-ჰერმესს) ან თუნდაც ორფიურულ-პითაგორულ სიბრძნეს, რომელიც მოგვიანებით დაითრგვნა დასავლერი რაციონალიზმის მიერ.

სწორედ ასეთ ატმოსფეროში იწყება პითაგორას მოძღვრების აღორძინება რომელიც იმთავითვე წარმოჩინდება როგორც მისტიკური ცოდნა და ის დრმავდება ინიციაციის საფეხურებზე აღმასვლის ქვალდაცვალ. ითვლებოდა, რომ მათებ-ატიკისა და მუსიკის კანონების ცოდნა მათ ეგვიპტელთაგან მიიღეს, თუმცა თავად ეგვიპტის ქულტურა, რომელიც ბერძნულ ენაზე გადავიდა ბერძენი და რომაელი დამპყრობლების გაყლენით, ამ ეპოქაში თავად ხდება ერთგვარი „იეროგლიფი“ „ენიგმა“ – გაუგებარი და გასაიდუმლოებელი. ხოლო არაფერია ისეთი მიმზიდველი, როგორც საიდუმლო ცოდნა და საკრალური სიბრძნე.

მაგრამ თუ არსებობს ასეთი ცოდნა და იგი გასაიდუმლოებულია, მაშინ ასევე გასაიდუმლოებული უნდა იყოს ის ენაც, რომელზეც ეს ცოდნა გამოიხატება და გადმოიცემა. ჯერ კიდევ მეტ საუკუნეში დიოგენ დაერტყო („ფილოსოფოსთა ცხოვრება“) წერს: „როგორც მავანნა თვლიან, ფილოსოფიური მსჯელობები პირველად ბარბაროსებთან გეხვდება, სახელმობრ: სპარსებს ჰყავდათ მოგვები, ბაბილონ-ასურელებს – ქალღვევლინი, ინდოელებს – ჰიმნოსოფისტები, ხოლო პელტებს და გალებს „დრუიდები“. თუ კლასიკური კოლების ბერძნები კ.წ. ბარბაროსებს რადაც დაუნაწევრებელ სიტვებზე მობურტებუნ ხალხებად იხსენიებენ, ამ დროისათვის სწორედ ეს ბურტებუნი ითვლება ფარული საიდუმლოებებით სავსე საკრალურ ენად. მართალია, ამ კოქაში ნაკლებად ცდილობენ რომელიდაც პირველქნილი ენის მოძიებას ან აღდგენას, ამ აზრს მაინც ერთგვარად ელოდიავებიან და ვერ ელევიან იმედს, რომ სადაც ასეთი ენა უნდა არსებობდეს. ხოლო უკვე აღორძინების კოქაში სწორედ ეს იდევბი იწევს წინა პლაზე და შეაღებს იმ მაგისტრალურ ხაზს, რომელიც ანაპირობებს კაბანისას და ასეთი მაგისტრის გადასახლებას, რომელიც მოგვებას და მოვალეობას განახორციელებს.

ეს თავდაპირველი და ზეუუნებრივი ენა ინარჩუნებს იზომორფიზმის კადლ შემოქმედების ჰემპარიტ წესრიგთან და ამყარებს ერთგანა ინტელექტუალური პარდემისა და ციექცელების ხასიათს იღებს. პირველქმ

თარგმანი და კომენტარები
თორნიპე შავათავასი

სამართლებრივი დოკუმენტი შვილები

Digitized by srujanika@gmail.com

ამ ცოტა ხნის წინ სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, უწმის დეკანი და უნგრებარეგის იღია II-ის თაოსნობითა და ლოცვა-კურთხევითა და აკადემიკოს როის მეტრეველის ხელმძღვანელობით მომზადდა და გამოიცა წიგნი „**დიდი საქართველო**“ (პროექტის ხელმძღვანელი და მთავარი რედაქტორი **როი მეტრეველი**. გამომც.: „არტანუჯი“. თბ., 2011). ყოველგვარი გადაჭარბების გარეშე შეიძლება ითქვას, რომ ეს არის ჰეშმარიტად უნიკალური გამოცემა, როგორც თავისი შინაარსით, ისე პოლიგრაფიული თვალსაზრისითაც, რომელიც უნდა ამშვენებდეს ყველა ქართული ოჯახის ბიძღვითებას. წიგნი წარმოადგენს ქრებულს, რომელშიც მოკლედ, მაგრამ ამასთან, საქართველოს ამომწურავად გამომცემულია საქართველოს მოკლენები – ლინსშესანიშნავი ეპიზოდები ჩვენი ქვეყნის შორეული და ახლო ისტორიული წარსულიდან, ცალკეული სახელმწიფო წინაპრების – დიდ მამულიშვილთა ლვაწლი ქვეყნისა და ერის წინაშე.

მე მხვდა პატივი მონაწილეობა მიმეღლო
ამ შესახიშნავი წიგნის – ერთგვარი „ღუ-
და ისტორიის“ შექმნაში, რისთვისაც დი-
დად კემიადლიერები პროექტის ავტორსა
და ხელმძღვანელს. სწორედ პატონმა რო-
ინმა შემომთავაზა მომექნადებინა ნარკვე -
ვები დადიანებზე, აგრეთვე ეკატერინე და
ნინო ჭავჭავაძებზე. მან ასევე მხარი და-
უჭირა ჩემს წინადადებას წიგნში შესუ-
ლიყო მასალა „აფხაზთა“ სამეცოს (და -
სავლურ-ქართული სახელმწიფოს) დამ-
ფუძნებელზე – ლეონ იI-ზე და გორგა
შარვაშიძეზე – დიდ აფხაზზე და ამავე
დროს „ქართული რასის ნამდვილ“ რაინ -
დზე (გრიგოლ რობაქიძე).

წინამდებარე წიგნი წარმოადგენს სწორედ „დიდი საქმენი“-ში ჟენერალური ნარკვევების კრებულს. მასში მეტ-ნაკლები სისრულით წარმოქნილია სამეცნიერო-ოდიშის მართველ დადიანთა სამთავრო სახლის წარმომადგენლების (ნიკო დადიანის – „დიდი ნიკოს“, სამეცნიეროს უკანასკნელი მთავრის დაკით დადიანის, მისი თანამეცხედრის ეკატერინე ჭავჭავაძე-დადიანის, მათი ვაჟის ნიკო დადიანის), აგრეთვე ამ სახლთან, ზოგადად დადიანთა საგვარეულოსთან სისხლ ხორცევულად დაკავშირებული მამული შეიღება შეიძლოთ (ნინო ჭავჭავაძე, გორგო შარგაშვილი) დაკავშირებული მათი როლი და ადგილი XIX-XX ს. დამდგენის საქართველოს პეტერეულ-პოლიტიკურ ცენტრებაში.

ამ სახით კრებულის შექმნის იდეა ეკუთვნის შესანიშნავ პიროვნებას, თავისი მშობლიური კუთხის – სამგზოედოსა და სრულიად საქართველოს მხელვებლებ პატრიოტს, საზოგადოება „ჰერალდუაშელის“ ერთ-ერთ დამფუძნებელსა და თავმჯდომარეს ბატონ თოარ ჭითანაგვას. ბატონმა ოთარმა და მეორე დიდმა ჰერალდუაშელმა, გამოჩენილმა სახელმწიფო მოღვაწემ და მეცნიერმა, აკადემიკოსმა ნობარ ჭითანაგვამ ერთ მუშტად შეკრეს ჰერალდუაშიდან გამოსული ლირსებული მამულიშვილები, ქველმოქმედები (გიორგი გუჯუნია, გახტანგ ჭითანაგვა, პროფ. ზაურ ჯინჯოლავა და სხვ.) და მათი თანადგომით არაერთ საშივილიშვილო საქმეს დაუდეს სათავე. ამ მხრივ სრულიად განსაკუთრებულია ბატონი გუჯუნიას დგაწლი. ეს მისი ფინანსური სახსრებით აიგო წმინდა გიორგის ეკლესია და კეთილმოგწყვეტილობის ცენტრი. მისივე სახსრებით მაღალ პოლიგრაფიულ დონეზე გამოიცა (2010 წელს) სოფლის ისტორიის ამსახველი წიგნი: „ჰერალდუაში. ჩინებულთა ერთ და მიურატთა ნაგსაყუდელი“ (ავტორი: გერატერინგ ანთოა), აგრეთვე ცნობილი მეცნიერის, ლიტერატურათმცოდნის გენარ გეოტაიშვილის მიერ მომზადებული კრებული: „ცხოვრება გვანჯი ჩინებანისა. მუში დადიანი. წერილები, დღიურები“ (რედაქტორი როსტომ ჩხიძე; მსატვარი გოგი წერეთველი, პროექტის ავტორები: გიორგი გუჯუნია, თოარ ჭითანაგვა. ობ., 2011). საზოგადოების ინიციატივით ყოველწლიურად, 23 ნოემბერს – წმინდა გიორგის სსენების დღეს – ეწყობა სახალხო ზეიმით „ჰერალდუაშელობა“.

იყო დადიანთა სამთავრო სახლის და გერლით შეოს წამომადგენელთა სამ- ფლობელო და რეზიდენცია. ვარაუდობენ რომ ჰადუაშის წინა პლანზე წამოწევა უკავშირდება დადიანთა საგვარეულოს ერთ-ერთი უთვალსაჩინოები წარმომად- გენლის სამეგრელოს სამთავროს მსა- ჯულთუხუცესის (მდივანბეგთუხუცესი), ნი- კო დადიანის „**დიდი ნიკოს**“ სახელს, რო- მელიც, როგორც ჩანს, დაფუძნდა აქ. ნიკო დადიანის შემდეგ ჰადუაშის მამულს გა- ნაგებდა მის ვაჟი – გიორგი დადიანი რომლის ქალიშვილი – ალექსანდრა (ცუ ცა) გახდა აფხაზეთის უკანასხელი მთავ რის – მიხეილ შარვაშიძის მეუღლე – „აფხაზეთის მთავრინა“, დედა გიორგი შარ- ვაშიძისა, რომელსაც ბავშვობის გარევაუ- ლი პერიოდი ჰადუაშში, ანუ დედულეთ- ში აქვს გატარებული. ამიტომაც გადა- წყვიტეთ შეგვეტანა წინამდებარე კრე- ბულში ნარევები ამ დიდ მამულიშვილ ხე- ბატონი თოარის ინიციატივას საზოგადო- ება „**ჰადუაშელის**“ ეგილით გამოცემუ- ლი კრისტიანული ნარევების კრე- ბული. მე, მოუხედავად იმისა, რომ ზუგ- დიდში დავიბადე, როგორც იტვიან, სუ- ლით და ხორცით ჰადუაშელი ვარ – პირდაპირ შთამომავლი ხუბუ (ხუბუნია) პაპასქირისა (მისი შვილიშვილი – ზურაბ პაპასქირი, მამაჩემის – გალიკოს – ბაბუ ჩემი დიდი პაპა იყო, ამიტომაც დაურქმევიათ ჩემთვის – ზურაბი), რომელიც ჩემი გა- მოთვლით პირველია ჰადუაშელ პაპას- ქირთაგან – სავარაუდო „**დიდი ნიკოს**“ ან, შეიძლება, მისი მამის – გიორგი დადი- ანის, თოშის მთავრის ოტია დადიანის (1728-1758 წწ.) ძისა და ამ უკანასხელის მემკვიდრის კაცია II დადიანის (1758-1788 წწ.) ძმის თანამედროვე. პაპასქირების – დიდი ზურაბ პაპასქირის – ცუმე „**პრინ- ციშ დოხორედან**“ (პრინც აშილ მიურა- ბის მამულიდან) სულ რაღაც 500-ოდევ- მეტრით იყო დაშორებული სალომე და დიანისა და აშილ მიურაბის სახახლიდან პირდაპირ გადაპურებდა მას.

მე მოელი ჩემი ბავშვობა (ძირითადად ზაფხულის არდააგბის პერიოდი) სწო- რედ ჰადუაშში გამიტარებია. დღემდე მომევება ის სითბო, რომელსაც ჩემს მი- მართ ამჟღავნებდნენ ჩემი ბიძა საქვეყნოდ ცნობილი კაცი – განო (ვანიჩქა) პაპას- ქირი, ბიცოლები შურა და ვარდო (ბერე- გმისოფლით იმიდან ვერ მობრუნებული მა- მაჩემის მეორე ძმის – **ქოლიას** ქვრივი რომელიც სიცოცხლის ბოლომდე შინმო- უსველელის ქვრივად დარჩა და მოელი ცხოვრება შესწირა თავის ერთადერთ ქა- ლიშვილს – ტოტოშას), ჩემი უფროსი ბი- ძაშვილები – სულიკო, შაქრო, იგივე ტო- ტოშა.

მე ძირითადად იგორის, დარეჯანის და ავთანდილის „**გამანდაში**“ ვიყავი (თუმცა იგორი ჩვენზე ცოტათი უფროხი იყო და ის ერთგვარ „**კურატორობას**“ გვიწევდა). ზაფხულობით ჩვენს გარდა პაპასქირების „**ფაზენდაში**“ თავს იყრიდნენ ჩვენ მამი- დაშვილები: სტეფანიები, სამუშები, ჭითა- ნაგები, ჯალადონიები (ბაბუაჩემს – **ტარა- სის** და ბებიაჩემს ანგრა მესხისა 8 შვილი- პერავდათ), აქვთ იყვნენ ბერიშვილები – შუ- რა ბიცოლას მმისშვილები. ერთი სიტუ- აცით, ზოგჯერ ბავშვების მთელი „**ბატალი- ონი**“ იკრიბებოდა. და ეს „**ბატალიონი**“ პერავდათ, აქვთ იყვნენ ბერიშვილები – შუ-

ნავებთან (იმ უბანს სადაც პაპასქირები უუძეა „ლეგიონების ებაზია“, თუმცა იქვე ცხოვრობს დიდი განჯი ჩიქოგანის ოჯახი), ანთებთან, ზარქქებთან და ა.შ.

ჩვენი მთავარი „არქნა“ მდინარე ჩხოუშის „ტომბები“ (ლრმა ადგილები – საცურაოდ მოხერხებული) იყო მიმდებარე „მოედნებით“, სადაც ფეხუროს ვთამაშობდით. განსაკუთრებით მეამაყებოდა, რომ ყველაზე „არქეტიული“, „ხუტუშ ტომბას“ ზემოთნასენები ჩემი დიდი წინაპრის ხუტუნია პაპასქირის სახელს ატარებდა (ეს სახელი იმიტომ დაურქმევიათ, რომ გადმოცემით, ის იქ თურმე დადინანის ცხენია აბანავებდა და სხვებს კი უკრძალავდა წყალში შესვლას – მკაცრი ყოფილა და დიანის „მეჯინიბერთუუცესი“).

ბავშვები ხშირად ვიკრიბებოდით დიდი ცაცხის ძირას – აშილ მიურატის საფლავთან. დადიან-მიურატების თჯახურ ტრაგედია (აშილ მიურატის თვითმკვლელობა) ჩემთვის სადღაც 6-7 წლის ასაკიდან იყო ცხონილი ამ ფაქტის უშვალოდოფითმხილვების, ჩემი დიდი მამიდის (ბაბუა ტარასის ძის) მელანოს (მელანიას რომელსაც „ჰუხა მამის“, ანუ „გუზიან მამიდას“ ვეხსხდით (ის – ახალგაზრდობაში ძალზე მოხდენილი ყოფილა, მაგრამ მოხუცებულობაში წელში მოხრილა და ასეთი დამამახსოვრდა) მრავალგზის მონათხევის ცხოვრებაში თურმო (რუსულ ქართულით) იღებდა სამძმარს განსვენებულის ერთ-ერთი ვაჟი შვილი (თუ კარგად მასესოვს – ნაპოლეონი, რომელსაც ადგილობრივები, უბრალოდ, ნაპის ქახდნენ) „ზარალი, ზარალი...“, რაზეც ბავშვები გვეცინებოდა.

ეს ამბავი ისე დრმად ჩამრჩა მეხსიერებაში, რომ, როდესაც წამოვიზარდე, უკავსაერთოდ დადიანთა სამთავრო სახლის ისტორიით დავინტერესდა. ამ დროიდან „შემოქრა“ ჩემს ცხოვრებაში ზუგდიდის სახელგანთქმული მუსევემი, რომელიც უაქტობრივად, გახდა ჩემი, როგორც მომავალი ისტორიკოსის, პირველი „Alma Mater“-ი. თითქმის ყოველ კვირა-დღეს დავდიოდი მუხევემში და ყურადღებით უკავენდიდი იქაურ თანამშრომლებს – გიდგებს იმდენად კარგად შევისწავლე მუხევემი ექსპონატები, რომ თვითონაც შემეძლო გადის ფუნქციის შესრულება. ყოველგვარ გადაჭარბების გარეშე, ვიტყვი, რომ აქედან იწყება ჩემი ისტორიკოსობა და ეს მნიშვნელოვანი წილად სწორედ ჰქადუაშურმა ისტორიებმა განაპირობა.

დაბოლოს, მე ვალში ვარ ჩემი მშობლიური კუთხის წინაშე. ისე მოხდა, რომ, მოზეზთა გამო, მომიწია საქართველოს ისტორიის სხვა პრობლემებზე მუშაობა და სამეცნიერო-ოდიშის ისტორიული წარსული ჩემი კვლევითი საქმიანობის მიღმდარჩა. წინამდებარე კრებულში შესულ ნარკევები, რომელიც, როგორც უკავე აღინიშნა, შესულია კრებულში: „დიდი საგებნი“, პირველი მოკრძალებული ცდაა მშობლიური კუთხის – ადგილის დედის მოუქრე რებისა. მომავალში შევცდები ეს უფრო დრმად და კვალიფიციურად გავაკეთო.

၆၀၂၉ ဇူလိုင်၁၆၀ ချောက်လျှော့တော်
၅၀၃၇ မာရမာန်းတော် မရတော်

